ЦАРЕГРАДСКИ ВѢСТНИКЪ

93

№ 422

Година 9.

ИЗДАВА СЯ ВСЯКА СУББОТА.

1859 Мартъ 14.

ГОДИШНА ЦѢНА ПРЕДПЛАТИМА.

За Цареградъ меджидіета бѣли пять; за вонъ и въ Одесса меджидіета бѣли седемь и половина. — Отъ Одесса за всички-те мѣста въ Россія плаща ся въ година-та за пресилка-та на Русска-та поща 2 карбовни.

Всяка статія, относящая ся на образованіе-то или на языкъ-атъ нашего народа безъ заплата ся вмѣстява. — Всяко друго нещо гроша 2 за редъ-атъ плаща. — Обявленія-та за книги, кои-то на особенно ся печататъ, гроша 150 за 100 или 150 парче-та плащатъ. Ако иста-та книга въ Печатня-та ны ся печати, тыя пари назадъ ся вржщатъ. — Кой-то ны праща списаніе нѣкое за подлистникъ-атъ и желае на особе-на книга да го напечати, само 2 Турски лири вземаме за типографическа-та кола и за 1000 парче-та. За всяка друга книга, 3 Турски лири ся плащатъ зареченна-та кола и за хиляда парче-та.

ПОДПИСКА-ТА СЯ ПРІЕМА

Въ Печатница-та ны въ Цареградъ на Бейоглу срещо Французскій атъ дворецъ въ дворатъ Куръ де Мираклъ называемъ.
Въ Одесса у Его Благородія Николая Христофоровича Палаузова.
Въ Букурещъ у Г-на Христа Георгіева.
Въ Ибраила у Г-на Михаила Поповича.
Въ Галацъ у Г-на Василя Добровича.
Въ Терново у Г-на П. Х. Г. Кисимова.
Въ Габрово у Г-на Николча Ев. Сапунова.
Въ Свищовъ у Г-на Х. Папазоглу.
Въ Пловдивъ у Г-на ІоакымаГруева.
Въ Едирне у Г-на Кармихалоглу.

ОПИСАНІЕ

на

Кр'сточва, Охридъ, Бытола и Прилепъ.

Овыи четыре градове единъ отъ другъ ималтъ растоянie по 8 часа, и спрема другъ лежатъ четвероуголно.

Кр'сточова е населенъ още отъ време Святаго Іоанна Владиміра, Краля Болгарскаго. Внука Симеона I .царя Болгарскаго кой царувалъ въ Охромѣ. (*)

---

*) Охридъ, Преспа, е далечъ 6 часа отъ сегашнаго Охрида, и основанъ е надъ езеро Лихнидонъ. Отъ сего достопамятнаго града, наши най славны Болгары, Бѣлизарій Іустиніанъ и други много достославны мужіе са се родиле. Тува е преведено всичко Свящевно писанie на нашъ Болгарски языкъ. За укѣреніе Болгарскаго языка, имамъ вы послатъ Евангеліе списано во време Асена царя и брата Александра Деспота, и великаго Патріарха Іоакима Болгарскаго въ царствующій градъ Тр'ново отъ лѣта 6746.

Друго Евангеліе списано въ Средецъ въ цр'ковъ Св. Софіа при царя Михаила Асена и Митрополита Іоанна въ лѣто 6837. Славянскый языкъ другъ никой не е скромъ нашъ Болгарскый языкъ. Овыя книгы са кожи.

Святый Іоаннъ Владимиръ, Краль Болгарскій, славенскій, и Банъ Босповскій и Сербскій (Сердскій). Двѣ имена Симеонъ и Іоаннъ, да краль надъ Болгаріи, Елбасаны, Дебре и Крстчовъ. Како що доказуватъ нашите Болгарски обычаи въ своите пакитни писма, сега Краль Болгарскій е былъ всичко Европейско примирје даже до Корчата на Югъ.

Во время Іоанна Владимира, Гретчскій царь Василій, Болгарскій императъ, плѣнивъ и ослѣпивъ Самуила Болгарія, Дукровія (Сербія и Унгарія, и всичка подъ[illegible]а подчинивъ подъ свои власть. Тогава дошелъ и до области Владимирова, но безъ да намедни Василій Владимировъ, сынъ Самуиловъ, Гавріилъ, Іоаннъ Владимиръ въ Костюріи, Елбасаны и Крстчову, примогълъ силно войностя, и сражение было на пространъ путь, гдѣ самъ Владимиръ съ Василія страната сѣ побѣдоносній Владимиръ господинъ Гръцкото де Плать. Тако Василій пострадалъ отъ Болгаръ за да Крумградъ отзаднъ.

Кой жили да прочетъ житіе Св. Іоанна Владимира бѣ пристрастенъ, зать имать го за Старобългарски списанно. Таковдже житіе Святаго Наума Охридскаго, стари списанно кое не бѣ Блаженнаго Наума, Михаила Брега (Воришъ), и сама своего Списка Іоанъ, въ лѣта 6413

Крстчова е дневна мала еди[illegible]а, кои имъ до 600 души, населена отъ Болгари и Болгари Мохамедани (помашкувъ Помаци) — Турци да говорятъ нѣкнатъ, освенъ по нѣко Арнаутски. Имать три мошей съ высокы (минарета), и еди[illegible]е.

Христіанскіе имать со еди[illegible]а црква и еди[illegible]е, но учителъ никакъвъ не можатъ да имать. Въ Крстчов отъ нѣколко время насе[illegible]ение сѣ цинцари терпѣли и нуждили, они казвали за носъ нашите крстяни и простодушны Болгары, ги угъбчанъ выше, него дванъте Арнаутски.

Крстчова има да си каже съ еди[illegible]а и прекрасенъ обитель, кои лежи на врхъ планинна зовомая Крьшино, долетъ отъ града 3 часа.

Обитель Крьшно .

Тая Обитель е задина отъ Святаго Іоанна Владимира; Онъ три Обители е создалъ: Крьшно е названіе на Слатина, Св. Іоанна Крестителя, втора е Крьшно , трьшъ отъ Крстчова Обитель. Отиъ дѣ Обители въ тоя время бѣ[illegible]е се съ Крсте Патріаршіи и Миссіонеры, тъ[illegible]е православніе Болгары да поганъ[illegible]ъ дѣ Крсте . Самъ Владимиръ с былъ строгъ гонитель верху инокъ. Ней поелѣ како нужевъ усѣкновенъ буде отъ пустословіи, кой бѣше подпиръ и помощникъ Василію Болгаробойцѣ. Отъ[illegible]ателе Владимира , на нихъ негово семьдьхъ третя Обитель въ Елбасанъ, гдѣ и до днесъ почиватъ истленны негови мощи.

Крстчовска Обитель пи Крьшно и, и до днесъ тоя свои стары Болгарій, и Болгарскій духъ, кромѣ литературенъ свои. Она е славна какъ училища въ нукой, како крьшъ въ трьй, Бугаяхъ, имена имеюсе Х. Еводосій , Архимандритъ, Болгаринъ, Достопочтенный родолюбецъ; онъ въ нови напрали црква въ Обителъ, коя отъ 25 години сѣ зарасѣте здѣшні каквдо напасти и при Трьхъ Х. Еводосій до дѣ обновилъ тая Болгарска Обитель. Она е обширна: има 40 собе келіи, гдѣ[illegible]ца продължены, 3 зѣли зимни, чешми съ прѣбйстото и вкусно дворо просторно, и широко, съ крепки вогоми (стѣны) въ опорѣ отърдини , прѣвата стѣна на средѣ Обители, како завода бѣлеше : извышени сподомъ сутъ како Корѣнски Манстеи .

Въ нея има до 12 монахъ ; посадѣнието слуши се Нигу Болгарскій. Тая Обитель имать и Болгарскій Гимназіи за учешѣ книгы, за да се учатъ плодите монаси.

На тая Обитель много добро е строгъ Высокопреподобный и родолюбивый Г. Архимандритъ Х. Пырвеній Зографскій. Онъ и на Дебрска Обитель хилдо добрѣ е строгъ: онъ бѣ и Архимандритъ Зографскій, и имъ отъ[illegible]ро Болгерско училище; но они сутъ пѣли отъ Грекоманія и еще жербору жертва своите сѣдя пожертвуватъ. —

Отъ Крстчова далечѣ 5 часа, Турцыте имаатъ едно отъ приостепенныте текета; Оно се зове отъ Хаджръ Бада, зградено на рѣка Треска. Оно съ красны зданія е украсено; въ това теке дава се всякому Турчину и Хрістіянину хлѣбъ и соль. Отъ това теке путьо, колко два часа и полъ е едно гъсто дубраво и каменито мѣсто и зовесе Барбара; мѣсто до гдѣ помине путникъ, смрть свой предъ очи си гледа. (Слѣдова.)

ОПИСАНІЕ

на

Кр'стчова, Охридъ и Бытола.

(Продолженіе отъ число 422.)

ОБЫТЕЛЬ ТОПЛИЦА.

Храмъ Святаго чудотворца Ніколая, зиданъ е отъ Србски-те Кралены; тува пребивалъ е безпрестанно единъ Болгарски Епископъ; имало е и Болгарско училище и книгописцы, кои писувале богословски книги на Пергаменты. Обытель е велика; въ нея существувале до 150 духовницы.

Тая Обштель продавала всякия науки Македонски, Патарицки, Живописи, Македонски и Цяковски. За тыя Крси и Устави, и жимых рукописы книгы можно любопытни.

Обштель Тешаца и подъ Бытоля, на Митрополить, и Обштель Ваш, дъля и Куршумлиску Жирковя за тыя годыни отъ (пирю) 29,000 грошы. На той Цинцарь се старюкъ кыто Гургъвъ, и кыка да погазне тая Болгарска Обштель.

Бытолски села ись са старо-Болгары, и самый градъ е смѣшанъ съ Цинцари и селяны Болгары; Цинцарите почеле са отъ природы дуканя, дзанять свои перат (дюрги) на ваши простодушни Болгары да жемъ и та до нее Болгаи и помицарюю.

Това не е благочестіе отъ Цинцерска страна; но и погрѣшя нѣкои не е, яко и у Митрополиту, кой за свои користь продава нѣкои Обштеи на Цинцери кародски.

Болгари Бытолски ! Ако Цинцарыте, отъ Бога се не боять, пою мы убоите си. Промелете и разсудете. Вы отъ природи есте не Богослюбивы; благочестивы; кромота вежка и е безчесть о вамъ Бога и црва да остануте тая стара Обштель да буде Хавь и вашинцы.

Дюсна въ Бытоли има вы богата Болгары, они са отъ Велесъ и Охрида, и Цинцары те нищо не са срамюя нихъ; пезнаемъ, нищо не отстарять яли Болгарскя уходящя, яли ке можать да ги грозять, подзвать ге са Болгары, съ срамы и остроумія и не напредюять въ порождение-то на просвѣтъ.

Отъ имѣето това имать училища Грекомски, кадѣ предаютъ класическия предмети, срѣдъ сруй Болгарскя въ Болгарщина и Цинцарщина; селя Гюмюрджя , бадуна Мелюзіи , и Дѣт. Учать по 10—12 годины , на нищо неизвѣстно и по Отеческий языкъ изгубюютъ.

Да не речи нѣкой, его нако кулю врѣ насъ Болгаре (врѣ) , тыя всѣ вслушюютъ, но говорямъ нако що е пріятно и право. Болгаринъ е должень прво свой языкъ да учи ; за нако дѣто вай чесно и най благородно е , отъ нищо чюдо да са сисе какво, и сам отъ него не ке да са отстрани отъ страхъ Божій. Нѣкако предмудрости страхъ Господенъ. - Нищо Болгарина кога почюдувать да учать гречески тогда почтувать и да са безобразны , пюяни, хулящи , непюрны , ленивы , нѣразюмны, небогобоязливы.

Велесъ е градъ отъ 5,000 чести Болгары, мушје достойны за честь и благородство, они вѣтто да учать матерный свой языкъ, читать Сербски. На 1848 нашия учителя пишували Болгарски, но нѣкои са пошюяли на Сербски ни Болгарски ! Та и сега одата страна на Велесъ уча по Сербски, и онаа нашата Болгарска кога идать въ училища Болгарски говорять, и някоиј учитель Сербинъ , мюнно съ Болгаски нѣкъ говори. И дека кога си ходятъ не сѣ разумять съ домашни свои. Сербски языкъ е сестра природна Болгарска. то языкъ и нашя Болгарина можать подюсти са отъ литературя Сербскя ; но при и про Болгарскя языкъ нѣма се да учать ако сакать праволинейно дюре не да губять.

Обштель Лисово .

Овый храмъ свитого Архистратига Михаила видать и отъ Синесов I. Цяра Болгарскаго. Тая Обштель е подъ Охрида.

Обштель Жупа .

Овый храмъ Свитого Апостола, отъ Мойсея Царскаго Болгарскаго царей, сограденъ, кусто подъ Власть-та Дюсна Охридскаго Владыка.

Обштель Барно .

Храмъ е съ. Спасъ; видать и отъ Синесов I. цяра Болгарскаго, я обновенъ отъ врѣмя на Вуюшенъ. Тая Обштель е Православна.

Обштель Свенче .

Вторая Обштель подъ нюя Свенче; храмъ е съ чудотворця Нїколя . Видать и отъ Самюила Владиніа. Послѣ много времена подновенъ са и трудолюбиво Болгарски нашия. Тая Обштель е Православна. Бродять тыя Свенчанъ чолѣка трудны и трудолюбиа , зовеся Дюсенъ.

Обытель старый долъ.

Храмъ е св. Спасъ; зиданъ е отъ Болгарски нами цареви. Тая Обытель е Прилепска.

Обытель Дебърца.

Храмъ е всесвятыхъ; зиданъ отъ Болгарски царевн. Тая Обытель е Прилепска.

Обытель Лакочери.

Храмъ е Св. Спасъ; зиданъ отъ Болгарски царевы. Тая Обытель е Охридска.

Обытель Св. Петка.

Она е зидана отъ Болгарски царевы и принадлежи на Охрида.

Обытель Трескавецкая, имаме я описатъ на особенъ листъ, съ нейзинъ Помяникъ царей Болгарскихъ, Греческихъ и Србскихъ. Также и Архіепископія Болгаро-Охридская и Соборъ Средецкій. Они са достозамѣчателни.

1 Февралъ 1859.

Велесъ.

Поpданъ Х. Константиновъ.